

**ETNISKE MINORITETSBØRN:
IDENTITET, SOCIALE STRATEGIER,
ETNISKE OG RELIGIØSE FÆLLESSKABER**

**LAURA GILLIAM, LEKTOR, PH.D.
DPU, AARHUS UNIVERSITET**

TOSPROGEDE DRENGE **SOM PROBLEMKATEGORI**

Kategori forbundet med:

- **Faglig svaghed – den gruppe elever, der klarer sig dårligst i nationale tekst, PISA undersøgelser, afgangsprøver**
- **Frafald på ungdomsuddannelserne**
- **Uro, ballade, bander og kriminalitet.**
- **Angst for radikalisering**

GÆNGSE FORKLARINGER

- ‘Manglende dansk kundskaber’ – men hvorfor klarer pigerne sig så meget bedre?
- ‘Mangelfuld’ opdragelse – men man kan ikke generalisere på tværs af så forskellige etniske grupper – opdrager deres børn meget forskelligt.
- Socialt udsatte – ja nogle er, men mange flere bliver trukket med
- ‘Arabisk/muslimsk kultur’
  - Men stærk muslimsk tradition for uddannelse og autoritetstro i forhold til lærere
  - ‘Maskulinitetsform passer ikke med skolen’ – men drengenes måde at være maskuline på har mere tilfælles med sort hip hop kultur og dansk arbejderklassekultur, end med maskulinitetsform i oprindelseslandene

STUDIER FRA ANDRE LANDE

- **Studier af f.eks. afro- og latino-amerikanske drenge, afro-caribiske drenge i England og arbejderklassedrenge i Danmark og England:**
  - samme rolle som ballademagere
  - samme maskuline adfærd
  - samme fokus på fælles identitet
  - samme opposition til skolen og til majoritetssamfundet
- **Derfor kan adfærden ikke forklares med etnisk kultur,**
- **Men med at drengene har samme position i skole og samfund, som skaber samme tilgang til skole = skolemodstand og modkultur i forhold til majoriteten**

MAKRO- OG MIKROBLIK

- **Samtidigt ser vi, at drenge fra samme baggrund agerer forskelligt i forskellige klasser – eks. 8. og 9. klasse**
- **At drengene ændrer adfærd fra lærer til lærer**
- **I nogle klasser samler drengene sig om at være *muslimer*, i andre deler de sig op i etniske kategorier, og i atter andre undgår de at tale om etnicitet eller religion**

- **Vi må se både på lange historiske træk, samfundsmæssige strukturer og på sociale relationer i børnenes hverdag – til hinanden og til lærerne.**
- **Hvilke kategorier trækkes ind i skolen og hvilken betydning de får, afhænger af classesammensætningen, magtrelationer i klassen og forhold til lærere.**

STUDIER AF ANDRE MINORITETSGRUPPER

- **Antropologen John Ogbu: undersøgelser i ca. 30 lande af minoritetsgruppers skolegang og skolestrategier**
- **Viste at ikke alle minoritetsgrupper klarer sig dårligt**
  - afhænger i høj grad af folks position i det nye samfund og forventninger til at uddanne sig.
- **Nogle grupper har forventninger om at uddannelse vil forbedre deres vilkår**
  - tilpasser sig uddannelsessystemets vilkår og krav, uden at assimilere sig, fordi de oplever, at tilpasning er nødvendig for at klare sig

- **Andre grupper, der har opgivet forventningen om social mobilitet, der oplever at uddannelse ikke betaler sig og at de bliver regnet for andenrangsborgere:**
  - skaber modkulturer – oplever, at det at tilpasse sig uddannelsessystemet er at tilpasse og underordne sig majoriteten + ‘der er alligevel ikke noget arbejde til os’
- **Modkultur skaber opposition til majoritetens institutioner - betyder at man ubevidst holder sig selv og hinanden tilbage**
  - At stræbe efter succes i skolen bliver det samme som at forråde sine egne, miste sin identitet, gå over til de andre, ‘acting white’, blive en ‘kokosnød’, ect.
  - I DK: at være ‘integreret’
  - I stil med arbejderklassens: ‘du tror du er noget’, ‘du spiller fin på den’
  - **Uddannelse og dannelse bliver majoritetens/de kulturelt domantes domæne – her også pigernes domæne – giver en kønsdimension**

I MIT MATERIALE FRA 4A/6A

- **Ikke markante forskelle på etniske grupper i DK, men kan overføres til forskellen på etniske minoritetspiger og drenge**
- **Piger og drenge har samme oplevelse af at have sværere ved det danske sprog, men de mødes forskelligt og formes af forskellige kønsnormer**
- **Pigerne i 4a/6a gør i højere grad, hvad der forventes af dem.**
  - Ikke alle klarer sig godt – meget forskellige piger, men mødes af mere velvilje fra lærere, der ofte betragter dem som undertrykte.
- **Drengene i 4a/6a har over tid udviklet modkulturelle former.**
  - Oplever at de ikke er dygtige og at lærerne ikke kan lide dem - vender sig mod drengefællesskabet, hård maskulinitet og ballade.
  - Mødes i højere grad af rynkede bryn og bekymrede miner, tolkes hurtigere som ballademagere – trods store forskelle tilskrives de samme kategori.

GAMMELT MØNSTER – NYE KLÆDER

- **Maskulinitet spiller ind – drenge søger ofte sammen om en hård maskulinitet som svar på manglende anerkendelse**
- **En måde at udfordre skolens definition af kapital – skolens arbejde nedvurderes som feminint, den gode elev som *piget*. Tidligere brugt af arbejderklassens drenge**
- **Etablerer en hård maskulinitetsform, som alle drenge må forholde sig til. Samme kønsmønster i andre skoler.**
  - Men på multietniske skoler trækkes etnicitet og religion ind i den modkulturelle form
- **Betyder at flere etn. min. drenge trækkes med, da man bliver skubbet ud af det etniske fællesskab, hvis man ikke agerer *sej indvandrerdreng* eller hvis man tilpasser sig skolen**

- **Ballade og stærk modidentifikation blandt etniske minoriteter er **marginaliseringsadfærd** – modkulturelle strategier i forhold til erfaringer i skolen/samfundet.**
- **Især drenge ender i den onde cirkel, hvor hård maskulinitet – ligegyldigt hvordan de er opdragede – er nødvendigt for at få status.**
- **Det man ser i skolen er resultat af en **årelang ond cirkel**, som har etableret en modkultur, der kræver det modsatte af drengene, end hvad skolen kræver.**
- **Over tid har det fået en kulturel form - en modkultur og modkulturel identitet - blandt etniske minoritetsdrenge**
- **Der er drenge, der bryder med den, men kræver sociale ofre. Forskelle mellem klasser og skoler**

LÆRERNES BIDRAG TIL DEN ONDE CIRKEL

- Lærerne ønsker at inkludere *de tosprogede børn* og skabe tolerance mellem børnene
- Men tendens til at *tosprogede drenge* ikke betragtes som individuelle børn, placeres qua etnicitet i stigmatiseret kategori:
  - Nye tosprogede drenge opfattes for automatisk som *ballademagere*.
  - Negativ lærerværelsesnak – drenge og forældre omtales i bekymrede, kritiske og stigmatiserende toner.
  - Drengene bliver ikke undskyldt som 'frække drenge' - ballade opfattes som intentionelt obstruerende, tegn på kriminel fremtid.
  - Disciplineres hårdere – holdes i strammere tøjler, overvåges, lærerne udtrykker negative forventninger
- Bidrager til selvopfyldende profeti – drengene bliver hårde, spejler sig i den negative beskrivelse og vender det til status.

I ANDRE SKOLER – 8. OG 9. KLASSE

- Mindre problematisering af de etniske minoritetselever på disse skoler, accepteres som skolens elevgruppe. Sammensætning af elever synes afgørende.
- Ikke samme konflikt ml. drenge og lærere. Flere etniske minoritetsdrenge beskrives som *søde og høflige*.
- I de store klasser sker der noget – fremtiden truer. Nogle drenge forsøger at klare sig, andre har opgivet.
- I begge klasser har klasselærere, som eksplicit viser at de kan lide drengene, og betragter dem som dygtige og charmerende.

- **I 9. klasse – toneangivende dreng har lagt balladen bag sig. ”Sej er jeg ikke længere” – høje forventninger fra lærer af samme etnicitet**
- **I 8. klasse er den toneangivende dreng ikke selv særlig religiøs – vellidt af klasselæreren. Eleverne: religion er ikke vigtigt i skolen, man skal være afslappet muslim.**
- **Drengene er stadig underlagt normen om hård maskulinitet, men forsøger at balancere mellem den og skolearbejdet.**
- **D’Amato: stiltiende aftale mellem elever om hvorvidt man samarbejder eller ikke samarbejder med de enkelte lærere.**
- **Viser betydningen af de sociale relationer og anerkendelse. Ikke alene disciplinering.**

UDFORDRINGER OG INDSATSER

- **Drengene kan være socialt udsatte, men også udsatte fordi de efterhånden mødes med negative forventninger og er underlagt en modkulturel form - begge er svære at undvige**
  - Læreres tilgang til drengene er helt central, men det er ikke let
  - Mere dansk er ikke nok, opdragelse er ikke svaret – drengene har sociale kompetencer – spiller blot et andet spil
  - Vigtigt at have øje for de sociale relationer imellem drengene og drengenes forhold til lærerne
  - Arbejde med evt. problemer i relationer mellem lærere og drenge (elever). Vise sympati og høje forventninger.
  - Vigtigt for lærere, pædagoger og forældre at kende til den fælde drengene står i, og hvilke normer og krav, de skal navigere imellem.

- **Forbedre mulighederne for at drenge kan opleve, at de er fagligt kompetente. Undgå stereotyp billedet af *den tosprogede dreng*.**
- **Indsats i forhold til at arbejde med flersprogede forudsætninger.**
- **Skolens curriculum og undervisning skal i højere grad bygges op omkring anerkendelse af andre videns- og sprogformer end middelklassebarnets.**
- **Udsigter til beskæftigelse og anerkendelse helt centralt**
- **Differentiere billedet - skabe andre historier om etniske minoritetsdrenge/fyre/mænd og *muslimer*.**
- **Undgå *aggressor* – offer billede af drenge/piger**